

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap és csütörtökön.**
Előfizetési ár:
Évesre 2 korona 50 fillér. félre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar.
hová a késiratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Program nélkül.

A modernség az érdekeset hajszolja mindenben. Politikában, társadalmi kérdésekben, mi több: az irodalomban is csak a szenzációnak van keletje. A romantikus históriákban, melyekben az írói fantázia a maga túltengésében mindig meglepőt, szenzációt akar produkálni, bekövetkezik egy holt pont, amely csak arra való, hogy az eddigi meglepetések elhagyásával most már új szenzációk sora következnek. Mintegy pihentető ez, mely arra való, hogy friss érdeklődés fogadhassa azokat a szokatlanságukban nagyszerű eseményeket, melyek azután következnek. Ez tehát az a pihenő, mikor feszült érdeklődéssel várjuk a nagy titkot, mely a kíváncsiságnak újabb fordulattal, pikáns csmegegével fog szolgálni.

A magyar politika történetében ilyen pihenő ponthoz értünk. Olyan stádiumba, midőn látszólag semmi sem történik, mozdulatlanságukban, vagy rejtelmességükben szinte haldokolnak az események, de a valóságban szürkének mutatkozó jelen sístergő vegykonyhájában forrnak, izzanak az elemek, az előkészületi cselekmények nagyszerű harca folyik. E harc fegyverzörrenését misztikus lepel fűdi s a lepel mögött húzódik meg a jövő nagy titka, e mögöl fog előpattanni a romantikus események fordulatanak légioja, melyek most még csak homályos körvonalakban jelentkeznek, hogy annál nagyobb legyen később a meglepetés.

Ha visszagondolunk azokra az eseményekre, amelyek közéletünkben a legutóbbi néhány év előtt lezajlottak, a meglepetések, váratlan szenzációk egész sorát fogjuk ezekben találni. Mintha egy nagy meseszöveg csudákkal akarta volna meglepni az országot, olyan képet nyújt a multunk, melyben a tarkaság kaleidoskópja kergetődik. E tarka események után következett az a bizonyos nyugvópont. Bekövetkezett az az idő, midőn a jelen üres, tartalmatlan, a bizonytalan, ismeretlen jövő misztériumát pedig sűrű fátyol fedi. Bekövetkezett az az idő, midőn a ma szürkeségét csak bonyolítja a jövő bizonytalan köde.

Mert tagadhatatlan, hogy a legnagyobb bizonytalanságban élünk. A törvényhozó testületet munkájában nem vezeti egy uralkodó eszme, nem irányítja állandó, biztos szempont. A

habozás, tévovászás elsősorban a pártok állásánál lép előtérbe. Egészséges parlamenti tevékenység csak úgy alakulhat ki, csakis úgy képzelhető, hogy ha megállapodott elvű pártok alakulnak ki, melyek a maguk igaznak ismert elveik megvalósításáért küzdenek.

A pártok ma fennálló koalíciója egy nagy abszurdumba sodorta a magyar parlament többségét.

Van egy nagy párt, mely erősen majorizálja a többi pártot, de mégis le van kötve két irányban is. Egyrészt erős obligációkat tartalmazó szövetség köti le az idegen pártokkal szemben, másrészt végzetes ellenségeket foglal önmagában. És így állván a helyzet, itt találjuk egyúttal magyarázatát annak, hogy milyen mélyes misztérium az a jövendő, amelyre annyi eszménk, tervünk kiépítése vár. Nemcsak a szabad és törvényeit állapítja meg a fizika kétségtelen bizonyossággal, nemcsak azt a hatást tudjuk kiszámítani, melyet két lokomotív összeütöközése eredményez, de kiszámíthatjuk a társadalmi erők összeütöközésének eredőjét is biztos következtetéseket vonhatunk azon mérközésekéből is, melyekben a társadalmi, politikai tényezők állanak szemben egymással. Ámde, hogy latba vethessük a mérközés eshetőségeit, hogy következtetéseket vonhassunk a harcok kimenetelére, elkerülhetetlenül szükséges a mérköző erők ismerete, nélkülözhetetlen azon tényezők tisztázása, melyeket figyelmen kívül hagyni nem szabad. A politikában ezen ható erők a pártok és a mögöttük álló közvélemény. Ha elkülönült, tisztázott pártkeretek vannak, akkor a mérközés esélyei is tisztán állanak előttünk és legálább is nagy valószínűséggel állapíthatjuk meg az eredményt. De ha a küzdőerők maguk is határozatlanok, bizonytalanok, homályosok, akkor mély titok a jövő, melynek rejtelméibe belé nem hatolhat az előrelátó és előretörő emberi szem, hanem bele kell törőnie abba, hogy a meglepetések, a romantikus szenzációk sora következik be, melyeknek titokzatos bizonytalanságot sűrű köd fedi.

Lehetséges lenne-e például csak a legkisebb valószínűséggel véleményt mondani arról, hogy milyen módon nyer törvényhozási rendezést a választói reform? Egyetlen párt van, melynek programja ebben a tekintetben határozott, de ennek meg még törvényhozási képvisellete sincsen. A többi pártok között a legnagyobb

kaosz, a legellentétebb véleményekkel telített bizonytalanság uralkodik. Ez pedig nem alkalmas arra, hogy benne még a legélesebb szem is eligazodjék. És így vagyunk minden közkérdéssel. A pártok határozott programmal nem rendelkeznek, sőt tulajdonképpen nincsenek is pártok, hanem csak elnevezések vannak, melyek a legellentétebb elvéket foglalják össze, illetőleg nem egyszer elvbarátokat választanak szét. És mivel a helyzet ez, azért érezzük azt a mély titkot, azért várjuk romantikus kíváncsisággal a jövő szenzációt.

Ámde egy ország közéleti fejlődése szeszélyekre, véletlenekre felépitve nem lehet. Egy ország közléte nem tapogatózhat a ködös bizonytalanság vakságában. Világosság kell, különben felbukunk a sötétben észre nem vett akadályokon; világosság kell, különben a meddőségben fogunk elpusztulni, míg más országok rohamlépésben haladnak előre a fejlődés útján. Ennek a világosságnak pedig első feltétele a pártok tiszta kialakulása, érzelmi motívumok, egyéb tekintetek elvetésével, kizárólag elvi alapon.

A megakadt iparfejlesztés. A gazdasági önállóság követelésének cserbenhagyása után most már a magyar iparpártolássá nyomorított iparfejlesztést is elárulja a nemzeti kormány. A gazdasági függetlenségnek még semmi nyoma. Helyette egy kis kortesjavaslatot fogadtattak el a parlamenttel, iparfejlesztési törvény címen. Ismeretes, hogy osztrák politikusok szerelmesnek találtak az ausztriai ipar érdekeire nézve még ezt a kis iparpártolást is. Ez az akció már késleltette az elfogadott törvényjavaslat szentesítését.

Vége mégis megtörtént a szentesítés. A törvénynek 1907. január 1-én kellett volna életbe lépnie.

Kellett volna, de nem léptették életbe. A kiegyezés során újból nehézségek állottak elő. Az osztrák kormány újból szemére hányt a magyar kormány a kiegyezési tárgyalások során, hogy a magyar ipar fejlesztésével elvonja a piacot az osztrák árú elől. És a magyar kormány, ahelyett, hogy erőlyesen visszautasította volna ezt a beavatkozást, szép, csendesesen elaltatta a törvényt.

A kereskedelemügyi minisztériumban három hónapon keresztül nem tudták kidolgozni az életbeléptetési utasítást, melynek a törvény rendelkezése értelmében már január elsején meg kellett volna jelennie. Pedig a minisztériumban tö-

merdek megalakult és megalakítani szándékoltnak gyárnak a kérvénye fekszik, amelyekben az új törvénynek megfelelően állami támogatásért folyamodnak. Százon felül van csupán azoknak a kérvényeknek a száma, melyekben adókedvezményért, adó- és illetékvisszatérítésért folyamodnak, de mindegyikre azt a választ kapják, hogy végrehajtási utasítás hiányában *semmiféle irányban sem intézkednek.*

Teljes a fejtelenség minden vonalon, s a gyárosok hiába fordulnak a miniszterhez és az államtitkárhoz, hiába sürgetik az utasítást, — üres ígérgetésekkel és biztatásokkal kell beérniök, a vart segítség helyett.

A kööszt teljessé teszi az, hogy a régi iparfejlesztési törvenyt, az 1899. évi XLIX. törvénycikket hatályon kívül helyezte az új törvényhozási intézkedés és csak kivételesen nagy protekción révén tudják ennek a rendelkezéseit is alkalmaztatni a folyamodók. A protekción, persze, tud segíteni itt-ott. Elintézték néhány befolyasos ember által támogatott szubvención kérvényt, de több gyár éppen a közigazgatási végrehajtási utasítás hiánya miatt nem alakulhatott meg.

Ezelőtt pár héttel leküldték a kereskedelemügyi minisztériumtól egy végrehajtási utasítás tervezetét a gyárosok országos szövetségéhez. Ez a munkalat — szakemberek egybehangozó véleménye szerint — teljességgel használhatatlan és nem felel meg a gyakorlati élet követelményeinek. A tervezet hosszas, fölösleges huzavonának vet alá minden kért, tömördek zaklatásnak teszi ki a gyárosokat és elriaszt mindenkit attól, hogy a törvényben biztosított kedvezményeket igénybe vegye.

Mindezekből nyilvánvaló, hogy az osztrák kormány nyomása alatt a nemzet i uralom tervszerűen paralizálni akarja meg ennek a nyomorúságos törvénynek iparfejlesztő hatását is, csak hogy az osztrák iparosnak továbbra is szabad piacok álljon rendelkezésére Magyarország.

Az agrár-feudális uralom gazdasági politikájának méltó betetőzése ez a törekvés, mely a gazdasági önállóság elárulása után teljesen meg akarja fojtani Magyarországi ipari fejlődését, iparállamra előhaladását a latifundium kedvéért.

A tejjgazdaság.

A magyar nép egyik legfontosabb jóvelmi forrása a tejtermelés. Az ország területén van közel két és fél millió tehén. Az egyes tehén évente tejtermelését száz korona értékben véve föl, (ezzer litert tíz filléres áron), az évente int országos tejjhozam kétszázötven millió koronára rug. Ez az egyetlen szomatad érvel már. Különösen megélnékiti azonban a tejtermelés jelentőségét az, ha összehasonlítjuk egyéb gazdasági ággal. Magyarország összes bányája és kohója évente száz millió korona értéket hoz fölcsinre. Kevesebbet, mint a tejtermelés fele. Ezenkívül még összes bányáink hetvennyolcvanezer munkásnak biztosítanak megélhetést, addig a tejjprodukción egy millió családnak nyújt kenyérkeresetet és annyi is oly mélyen nyúl be a falusi parasztnép sorsába, hogy a tehéngazdaságot joggal tartjuk a hagyományos falusi élet fundamentumának.

Darányi Ignác, földmívelésügyi miniszter már kormányzása kezdetén fölismerte a tejtermelés nagy közzgazdasági és szociális jelentőségét. Elősegítette a parasztagda tejtermelését és hogy a tehén pénzhasznát is hajtson gazdájának, megalapította a vajtermelésre berendezett tejjszövetkezeteket s mun-

katársaival karöltve, elérte, hogy 1897 óta harmincöt hatszakra emelkedett a falusi tejjszövetkezetek száma, a melyek 1906-ben közel százezer szövetkezeti tehénrel nyolc és fél millió korona értékű tejet meg vajat hoztak forgalomba. Ugyancsak erőse fejlődésnek indult Darányi minisztersége alatt a tejjkereskedelem is. Az utóbbi évek kereskedelmi tejjforgalma meghaladja az évenkénti negyven millió koronát.

A nagy tejjforgalmat az uradalmi tehéneszetek, a tejjszövetkezetek és a tejjcsarnokok tartják fön. E két utóbbi intézmény különösen kedvező a társadalomra és gazdaságra. A társadalom számára hozzáférhetőbbé teszik a parasztagda tejjfőlölségét, a mit a gazda családja már nélkülözhet, a gazdának pedig pénz hoz a falusi tejjszövetkezet ugyanis a paraszttulokos vajtermelő részvénysága, a vele parhuzamosan működő vidéki tejjcsarnok pedig rendszerint akként keletkezik, hogy a tejjtermék kereskedő maga állít föl vajkészítő műhelyt és összevásárolja a hozzája szállított tejet. Végeredményben tehát mindegyik kedvező a gazdaságra és a társadalomra. A tejjszövetkezetnek van azonban egy szervi hibája, a melyik különösen ott jelentkezik, a hol a parasztagdaság még nagyon extenzív tejjtermelő. Egy példa világot fog vetni a mondottakra, a melylyel németországi tanulmányutam alatt találkoztam.

Egy német falusi tejjszövetkezetben. (a melyik hatszáz tehénrel évenként közel háromszazezer liter tejet dolgozott föl vajja) a legkisebb tejjmennyiség naponként kétszáz liter, a legnagyobb pedig másfélszáz liter volt. Ez a rendszerrel tejjszállítás és a tejjszükségényeségre dragává tették az üzemet. A vajkereskedő, a ki a szövetkezet termékeit megvásárolta, minden erejét megfeszítette, hogy a szövetkezet tagjai oly módon rendezzék be gazdaságukat és állapítsák meg a borjuzatást, szoptatást és igás erő kihasználása idejét, hogy a tejjtermelés egyenletesebb legyen. De nem ért célt. Mivel pedig állandóan nagy mennyiségű vajra volt szükség, ajánlott tett egy uradalomnak, hogy saját költségére vajműhelyt épít az uradalom területére és előre megvásárolja az összes tejet, ha az uradalom kétszáz állattól álló tehéneszetet rendez be. A szerződést megkötötték. Egy év múlva az uradalom szállította a tejet s a szövetkezet piac nélkül maradt. Ekkor aztan követtek a parasztagdak a kereskedő tanácsát s előírtak tagjaiknak a szállított tejjmennyiség határait.

Erre az elvi jelenségre esetre fölívom a tejjcsarnokok és a szövetkezetek figyelmét. A vajkereskedő ma már tudja, hogy a tejjszövetkezet nehézkeseben dolgozik és hogy a nagy uradalmi tehéneszettől, helyes üzemszervezet mellett, egyenletesebben kapja meg a tejet és vajat, mint a szövetkezettől. A mint tehát a tejjszövetkezet segítségével megteremti kereskedelmi pozícióját és el tud adni évenként ötven hatvan ezer kiő vajat, akkor már nincsen rávalva többé a szövetkezetre, mert szívesen szerződik vele bármelyik nagy uradalom is és akkor a tejjszövetkezet piac nélkül marad. A tejjszövetkezetnek tehát műszakilag fejlődnie kell, ha versenyképes akar maradni. Koppenhága környékén (a hol a tehéneszetet legfejlettebb egész Európa területén) is a műszaki fejlettségnek köszönhetik az ottani tejjszövetkezetek, hogy a nagy tehéneszetek mellett is virulni tudnak s a szaklapok szerint oly tökéletesen vannak már szervezve, hogy az istállóépítést, továbbá az apolást, meg a takarmányozást sorrendjéig, sőt még a tenyésztés irányát is előírják tagjaiknak.

A nagy tehéneszeteknek műszaki szempontból nagy előnyei vannak a paraszti tehéneszet fölött. Nem azért mondom ezt, mintha szembe akarám állítani a paraszti istállót a nagy istállóval, hanem, mert rá akarok mutatni a mezőgazdasági fejlődés menetére és arra, hogy a társadalom mai tejjforgasztását a parasztagda fölölsege nem elégítheti ki és hogy ma már nagy tehéneszetekben iparszerűleg is lehet a tejet és vajat termelnünk. A tejj gyárszerű előállítása ma kifejtő tejjgazdaságokban történik. Az alab-

biakban közlöm egy ilyen tejjgazdaság lényeges üzemadatait.

A pestmegyei Üllőn van egy kétezer holdas bérlet, a melyen állandóan hatszáz friss tejős tehén van beistállova. A megvásárolt tehén hat vagy nyolc hónapig tejsi, s mire hozama csökkenni kezd, addigra magára szed egy vagy másfél métermaza zsirt és árvesztesség nélkül kerül vágóhídra. A vétel és eladási ár közt levő különbség elenyésző csekély. Egyik évben nyereséggel, a másikban vesztéssel jár, de az elősúlyszaporulat végeredményben kiegyenlített az árszaks. A múlt esztendőben, 1906-ban az összes kiadásokat átszámítva; egy fejős tehénre naponként a következő kiadások estek:

	Fillér
Takarmány	71-27
Fejő és takarmányozó munkás bére 10-00	
A tehén értékvesztése	2-263
Kamat és törlesztés	6-506
Biztosítás	0-401
Lófogat és napszám	6-640
Kannajavítás és egyebek	3-120

Összesen : 100-26

Az előállított tejj középértéke tehénenkint és naponként nyolc liter (1904-ben tíz liter volt), ami évenként körülbelül másfél millió liter tejjtermelésnek felel meg és nyolc krajczár átlagos eladási ár mellett ötven ezer korona tiszta jövedelmet, azaz tehénenkint közel száz korona tiszta bevételt jelent. A tehéneszet ebből a tiszta nyereségből a bérlet gazdasági pénztárbára fizeti meg az adott és a takarmánytermelő földreke első bérletet. Szállít ezenkívül még a gazdaság számára olyan nagymennyiségű trágyát, hogy a szántóföldnek több, mint fele állandóan öszivel van öltetve.

A kilejtő tejjgazdaságok nagy pénzügyi hasznát a vidéki uradalmak rendszerint a biztos piacokkal és a nagy tejjárakkal magyarázzák meg. Ebben a fölvetésben sok igazság van, de azért a vidéki tehéneszetek jövedelmességét nem zárja ki. Németországban a vidéki tehéneszetekben a tejjértékesítés lite-

	Pfnöng
Borjuhizalásnál	9-90
Finom keréksajt-gyártásnál	11-53
Közönséges keréksajt-gyártásnál	10-41
Keményisajt-gyártásnál	11-21

Magyarországon a tenyésztéssel kapcsolatos nagy uradalmakban hasonlók az értékesítés viszonyai és mivel még chhez a tejjből szarmazó bevételhez a száz koronás borju is hozzájárul, a vidéki tehéneszetek gyakran nagyobb haszonnal dolgoznak, mint a nagy városok közözeiben létesült kifejtő tejjgazdaságok. A nagy uradalmak tehát megtalálják kalkulusukat, ha tehéneszeteket rendeznek be. Tultermeléstől meg nem kell félniök. Hús- és tejhiány van az egész világban. Magyarország belső logasztása is emelkedni fog. London, Berlijn, Kiel, Hamburg és a többi vajtkereskedelmi empóriumok pedig még millió és millió métermaza vaját képesek fölvenni. Ha tehát a nagy és középirtokosok tekintélyes része áttér a buzatermelésre s a takarmánytermelésre és a tejjprodukciónal kapcsolatos állattenyésztésre, akkor nem kell aggodniök, hogy a túltermelés miatt fő, vagy tíz év múlva ismét irányváltozás áll be. A társadalom éttrendváltozása, a tejj, hús és a finomabb növényi eledelével való táplálkozás nem átueneti a tejjgazdaságot. A társadalomnak napról-napra nökvő részei térnek át az emészhetőbb állati termékek fogyasztására és mezőgazdaságunk csak akkor bicódogulhat, ha a társadalmi rend eme előléadását követi és az egyoldalú kenyértermelés helyett áttér észszcrubb termelés-ágakra. E. K.

Ujdonságok

Szentcs. 1907. Április 18.

— A sajtóánkét. Guntler Antal igazságügyminiszter május 4-re ánkétet hívott

össze a sajtójog reformja tárgyában. Az igazságügyminiszter szétküldte már a meghívókat és azokat a kérdéseket, amelyek a tanácskozáson megvitatás alá kerülnek. A kérdések a következők: 1.) A sajtórendszeti szabályoknak mily irányú módosítása lenne szükséges a sajtótermék hatályos ellenőrzése és a sajtójogi felelősség érvényesítésének biztosítása végett? — 2.) Fenntartás-e sajtótörvényünk felelősségi rendszere? Vagy a helyett milyen rendszer fogadtassék el? Nem kellene-e a nyomtatványok különböző csoportjaink eltérő felelősségi rendszert megállapítani? — 3.) Miként kellene szabályozni az elévülés kérdését? — 4.) Nem kellene-e a törvényben újabb sajtóvétségek megállapítani és egyes sajtóvétségek büntetését szigorítani? — 5.) Nem kellene-e a sajtóvétségekkel okozott erkölcsi és anyagiakár megtérítéséről, valamint ahelyreigazítás kötelezettségéről rendelkezni? — 6.) Nem volna-e szükséges a sajtóügyekben az esküdt bíróság hatáskörére és illetékességére vonatkozó szabályokat módosítani? — 7.) Szükséges-e módosítani a sajtótermék előzetes lefoglalására a fennálló szabályokat s ha igen, mily irányban, hogy a közrendérdekeinek megóvása mellett a sajtószabadság biztosított legyen? — 8.) A sajtóeljárás gyorsítása szempontjából mily intézkedésekre volna szükség? — 9.) A sajtójog reformjának még milyen kérdésekre kellene kiterjeszteni? — Kitérnek a kérdésekből, hogy Günther Antal, akitől most vértünk, egyszerre Polónyi Géza szomorú politikai hagyatékának a végrehajtására vállalkozik. Az igazságügyminiszter ezzel a tervezett sajtóreformmal — a kérdésekből ítélve — csak megnyirbálni akarja a sajtószabadságot. Újabb sajtóvétségeket kutat, ki akarja venni a sajtót az esküdt bíróság jogköréből, sőt a nyomtatványok különböző csoportjaira eltérő felelősségi rendszert akarva megállapítani, ezzel belegázol a 48-ki alkotások legmagasabbjába — a törvény előtti egyenlőségbe. Ugy hírlík, a miniszter óvatosan válogatta össze az ánkét résztvevőit. Egyes orsz. képviselőket és kiválasztott szerkesztőket hitt meg arra és nem a sajtót hivatott képviselőit. Ezekkel óhajja lerombolni a sajtószabadságot, ami — hisszük különben — sem neki, sem senki masnak sikerülni nem fog.

— Hol legyen a kultúrpalota? A csongrád megyei tört. és régész. társulat a f. hó 14-én délelőtti tartott gyűlésében foglalkozott annak a kérdésnek a megvitatásával: hol legyen a kultúrpalota, mely 50000 korona államsegéllyel épülne és amelyben a társulat gazdag múzeuma nyerne elhelyezést. A múlt évben ez ügyben itt járt miniszteri kiküldött egy bizottsággal megismerlve a szóba jöhető területeket, oda nyilatkozott, hogy a kultúrpalota céljainak legmegfelelőbb a polgári leányiskolával megégy Kardos-féle háztelket volna és csak — ha ennek megszerzése leküzdhetetlen akadályokba ütköznék, ez esetben jöhetne szóba a túl a kurcai Erzsébet-liget. A tört. és régészeti társulat gyűlése is úgy határozott, hogy a kultúrpalota céljaira a Kardos-féle telket kell megszerezni, mert Szentes nem olyan gazdag diszes középületekben, hogy még a város külterületeire is kihelyezhessen egyet s mert a kérdéses telek megvételével a pol-

gári leányiskola telke is megfelelően kiegészíthető és szabályozható volna. A házvétel ügy vélik eszökölhetőnek, hogy annak felelőre a vármegye, felelőre pedig Szentes város fődjön. A telekvételre nézve Cicatricis Lajos dr. alispán már érintkezésbe lépett a tulajdonos Szentesvidéki takarékpénztárral.

— A kivándorlás ellen. Az országot pusztítja a kivándorlás és a kormány, komoly intézkedések helyett, kávéskánányi adagokban adja be a pusztító betegség ellen az orvososságot. Most azt rendelte el a belügyminiszter, hogy az engedély nélkül kivándorlókat gyűjtő antverpeni hajóügynökségek működését a törvényhatóságok, ezek közt természetesen vármegyénk törvényhatósága is — ellenőrizzék. Hat az engedély nélkül működő kivándorlási ügynökökkel és a kivándorlást elősegítő szociálpolitikával mi lesz?

— A mindszeinti munkásházák ügyében közgyűlésileg kiküldött bizottság f. hó 10-én tartotta első ülését, mely alkalommal határozatba foglalták, hogy a házak építéséhez szükséges pénz előteremtése végett a vármegye alispánjához küldöttségbe menesztik a község bíróját, két jegyzőjét és Kádár Szilveszter plebánost, azzal a kéréssele, hogy a megye több más községében építendő munkásházákhoz szükséges pénzzel együtt szereznék be a mindszeinti munkásházák építési költséget is. Ugyanezt a bizottságot megbiztak azzal is, hogy tegeyen lépéseket Pallavicini Sándor örgrófnál az irant, hogy engedné at az aradalom a munkásházák céljaira a Tóalj azt a részt, amely közvetlenül a belső szőlők alatt fekszik. Tudunkkal Mindszeinti képviselőtestülete még a múlt év őszén kimondta, hogy a munkásházákat a templom mellett levő községi legelőn kívánja felépíteni, mely területet akkor erre a célra egy — az allspán részvételével működött helyszínelő bizottság a legalkalmasabbnak talál, már azért is, mert ez a község tulajdona tehát minden huzavona nélkül használható fel munkás háztelpekre; ezenfelül pedig ez a terület, házákkal beépítve, igen szerencsésen töltené ki azt a sivár ürességet, mely most a községet azon a ponton széttagolja. Közel 400 szellérsorban élő munkás várja, hogy a mindszeinti munkásházatelep mielőbb felépüljön. Nem éppen emberies érzésre való eslekedete tehát a bizottságnak az, ami különben a község képviselőtestületének korábbi közgyűlési határozatába is beletűközik, hogy most az építési hely kérdésében zavart támaszt.

— Tanítók napja. A csongrád megyei tanítóegylet tisztántúli jirasi körének kötelekbe tartozó tanítók gyűltek össze f. hó 16-án Szentesen, hogy itt eszmét cseréljenek nemes hivatásuk feladatairól, a tanítás és nevelés módskéiről. A tanítóknak erre az alkalomra az izraelita hitközség készséggel engedte át új iskolájának nagytermét, melybe a járásból és Szentesről mintegy 100 tanító gyűlekezett be a jelzett időben. A tanítóknak kívül ott voltak a gyűlésen: Petrovics Soma esperes és Friedmann Gyula rabbi, Pap Lajos körlelkész, a közs. iskolaszék képviselőletében Kiss Zsigmond elnök és Lakos Imre dr. jegyző, a polg. leányiskolától Pap Lajosné igazgató, a kath. egyháztól Várdy Lajos világi elnök, az izr. iskolaszéktől Bánfalvi Lajos. A gyűlést megelőzően Fodor David izr. tanító tartott miantaladást a II. osztály növendékei-

vel az értelmes folyékony olvasásból, mely a jelen voltak általános tetszésével találkozt, aminek a gyűlésen jegyzőkönyvi elismerés formájában kifejezést is adtak. A gyűlést a Himnus első versszakának eléneklése vezette be, mire Gelys Péter járásköri elnök tartott rendkívül magvas és tartalmas megnyitó beszédet, az iskola és a tanítók nevelői feladatának boncolásával, amely kettőnek helyes elfogása szerint, harmónikusán kell egymást, úgy kiegészítenie, hogy a gyermek értelmi fejlődésével lépést tartson érzelmi fejlődése, erkölcsi felfogása is. A lelkes eljövessel fogadott beszéd után az elnök megkérte a jelenlevő vendégeknek szives részvételüket és a zsidó egyháznak a terem átengedését, mire Bánfalvi Lajos adott az egyház nevében azon való örömeinek kifejezést, hogy előzékenységet tanúsíthatnak a tanítókkal szemben, fakínnek közhasznú munkájára isten áldását kéri. Zsirkó Ernő allami és Lakos József Szentes községi tanító tartott ezután egy-egy értekezést, amit megelőzően az elmaradását kimentő Scossa Dezso kir. tanfelügyelőt üdvözölték táviratilag. Gyűlés után a tanítók a központi szállóba mentek társasábére.

— Halálozások. Két halálesetről kapunk a hét folyamán szomorú hírt. Az egyik hír tudatta velünk hogy Purjesz Bernát, városunknak egyik legidősebb polgára, életének 84-ik évében, f. hó 15-én kora reggel, hosszas szenvedés után meghalt. A boldogultban, kinek temetése f. hó 16-án délután volt nagyszámú gyászközönség élénk részvételével, Purjesz János dr. ügyvéd és Purjesz Mór makói hírlapíró kollegánk az édesapjukat gyászolják. — A másik hír arról szólt, hogy Fabiánsebestyén község érdemes bírája: Szépe Mihály, Csongrádvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, f. hó 16-án éjjel, élete 62-ik évében, hirtelen elhalálozott. A boldogult ravatalára a község előjárósága koszorút helyezett és haláláról külön gyászjelentést is adtak ki. Temetése tegnap délután volt élénk részvét mellett s a halálesetről a gyászoló özvegy és fia a következő jelentést adták ki:

„Alulírottak úgy a maguk, mint az összes rokonság nevében fájdalomtól lesovított szível tudatjuk a felejtethetlen jó férj; szerető édes apa és jó rokonnak: Szépe Mihály földbírtokos, Fabián község bírája, Csongrádvármegye törvényhatósági bizottsági tagjának folyó hó 16-án éjjeli 2 óraker életének 62-ik évében történt váratlan gyászos elhunytát. A boldogultnak hűlt temetője f. hó 17-én d. u. 3 óraker fognak, a III. tized 578. számú gyászhatárol, az ev. ref. egyház szertartása szerint, a középse temetőbe örök nyugalomra tétetni. Áldás emlékére! Béke porairal!”

— A városházépítési pályatervek bíralata. S o m l o Emil és F l e i s c h l Róbert budapesti műépítésszek, a városházépítési pályatervek bíraló bizottságának tagjai f. hó 16-án este Szentesre érkeztek és a szűkebb körű, 11 tagú bíralóbizottság az ő részvételükkel tegnap délelőtti megkezdte, délután 3 óraker folytatta a beérkezett pályatervek áttekintésének és bíralatának éppen olyan fontos, mint farszót munkáját. A bíralóbizottság ítéletének természetesen senki sem prejudikálhat; mi sem tesszük ezt, csupán annak a megállapítására azoritokunk, hogy a beérkezett pályaművek körül 8—9 szóba sem jöhet s hogy a pályaműveknek mintegy fele maradt belül az előirányzott 360000 korona költségelgíránnyat keretén. Minthogy pedig ez a körülmény döntő súlyal kel hogy a bíralat mérlegébe essék és minthogy továbbá a költségvetés keretében mozgó pályatervek között nem egy figyelemre méltó kerül, ez egyfelől rendkívül megkönnyíti a

birálóbizottság munkáját, másfelől biztosítékot képezi annak, hogy a pályázat nem lesz meddő.

— **Fogy a katonaaanyag.** Mennek, mennek, addig vándorolnak kifelé az ifjonti emberek, hogy egyszer csak azon veszik észre a hős hazatulajdonosok, hogy nem kerül többé katonaaanyag az országban. Homormán, meg Szatropkán meg megoldották a tótok azt a kérdést, miként lehetne tisztességes megélhetésre szert tenni, a mellett a katonaszolgálatról is szabadulni, a deres, meg a törvény megkerülésével. A mult héten sorozás lett volna a fentemlített két felvidéki városban. H a t s z á z legény került volna katonasor alá, de hijába kerestek-kutattak a jegyzők, a szolgabírák, képtelenek voltak huszonegy szál legénynél többet szállítani a nemes asszisztáló bizottság kegyes színe elé, a katonamérték alá. A többi legényember mind kivándorolt Amerikába.

— **Szentesi csaló banda.** V á r i Ferencet meg K i s s Károlyt culrászt, mindketten csongrádiak, fufangos módon csapta be a mult héten egy szentesi csaló banda. Azt ígérték nekik, hogy 700 korona jó pénz fejében 5000 korona értékig olyan hamis pénzt adnak, melyet ugyan senki nem képes megkülönböztetni a jó pénztől. A két csongrádi magyar átjött Szentesre, hogy az állítás igazságáról személyesen meggyőződjenek. A banda felkészülve várta áldozatait. Valami haszontalan géptíplébe előre elhelyeztek egy igaz koronás pénzdarabot, aztán beledobták a csongrádiak szemelattára egy ólomdarabot, egyet csavarítottak a gépen, amire kiesett a jó korona, azzal elmentek egy közel boltba vásárolni és természetesen, hogy ott a jó pénzt elfogadták. A siker öröme ekkor nekieredtek a mulatozásnak, korcsmáról korcsmára, miglen a két csongrádi ember elázván, V á r i Ferenc 400, K i s s Károly 800 koronát adott át a banda fejének, akit nagyságos úrnak tituláltak a társai. A 400 korona fejében Várnak egy 20 kilós drb. ólmot nyomtak a markába s ezzel útnak eresztették a két áldozatot: azzal, hogy a gépet a mészégetőnél adja majd nekik át. Persze, hogy ebből semmi sem lett s Vári nagy keservesen cipelte haza a drága ólomdarabot.

— **Vad állapotok.** E i t n e r Zsigmond orsz. képviselő az orsz. függetlenségi párt f. hó 15-iki értekezletén kifogásolta, hogy a hivatalokba nem függetlenségiéket is kineveznek. Jellemző korpép ez. Aki politikai elveire nézve nem vallja magát az uralkodó-párthoz tartozónak, azt az uralkodó-párt egyik tagja hivatalvesztésre szeretné ítélteni, holott törvényeink szerint ilyesmire csupán a büntető bíróságnak — és annak is csak büntetéssel szemben — van joga. Valóban sikerült fotográfija a közéleti tisztaság mai torz korszakának, amikor idetova még útkaparo sem lehet, derék honfitárs, ha nem vagy függetlenségi. Pedig Magyarországon a hivatalviselésre minden kvalifikált embernek joga van és közállapotaink szintjének veszedelme sűppedését jelenti, ha a polgároknak már ezt az elemi jogát is nyílt brutáltsággal megtiporja a pártszenvédély. Az államtisztviselő nem ezt vagy amaz az uralkodó pártot, hanem magát az államot szolgálja s mélyen súlyedat a közélet és a közigazgatás abban az államban, ahol a kormányhatalom nem a kvalifikációt, hanem a teremtettséget, szakértelmet és kötelességet.

dást, hanem a pártpolitikai hitvallást keresi és tekintni mértékadónak a maga tisztviselőjében. — Nagyon szomorú tünet, hogy a hatalmon levő függetlenségi párt egyik tagja, a párt tüntető tapsai közt, kijelentheti, hogy ilyennek szeretné látni a magyar tisztviselői kart és közigazgatást, úgy, hogy egy miniszternek az izgatottságtól és haragtól remegő hangon kell és lehet — gyöngye helyeslés mellett — gyöngyön megvédenie a jogrendet az ilyen dühöngő pártgyűlölettel szemben. Vad állapotok ezek, nem jogállamba valók. Valamikor maga a függetlenségi párt tiltakozott az ellen, hogy kinevezéseknél pártszempontok dominálnak. De ez már régen volt.

— **Lövöldöző legény.** Csépe Rókus csongrádi legény rálőtt a szintén csongrádi Benke Lászlóra csak azért, mint a nevezett a vetésen ment keresztül és Benköt meg is sebesítette. A csendőrség Csépefőit elkobozta a pisztolyt mint bünyjelt és feljelentette az eset a szegedi királyi ügyészségen, mely mberölés kísérlete miatt emelt vádat a lövöldöző legény ellen. Csépe azonban nem okult a magasszerzte bajon és új pisztolyt vásárolva, azzal jártkelt a városban, mig-nem a rendőrség ezt a fegyvert is elvette tőle.

— **Apad a Tisza.** Úgy látszik, a fenyegető árvízveszedelem mulóban van. A vizek mentéről azt jelentik hivatalosan, hogy a Tisza összes mellékfolyói apadóban vannak. Így a Tisza áradása is jelentéktelenebb lett a napokban, mint volt a mult héten egy-cgy napon. A felső Tisza vidékén pár nap előtt már stagnált a vízállás, vagyis sem nem apadt, sem nem áradt s az alsó szakaszokon szintén megszűnt a rohamos áradás. Gyomáról érkezett jelentés szerint a Körös apad; Arad felől pedig az a hír érkezik, hogy a Maros áradása megállott. Így aztán bizton remélhető, hogy nem következik be komoly árvízveszedelem.

— **Emberölés vigyázatlanságból.** Dorozsmáról jelentették f. hó 15-én a szegedi kir. ügyészségnek, hogy jött B a r ó t h i János földbirtokos vigyázatlanságból meglötte M a r ó t i Marta nevű cseledjét. A földbirtokos fegyverét tisztogatta s e közben a ravasz elcsattant és a töltött fegyver elcsútt. A golyó a közelben foglalatokodó leány szívébe fúródott és rögtöni halált okozott. A szegedi törvényszéktől M a g a y Lajos vizsgálóbíró nyomban kiutazott Dorozsmára, hogy a vizsgálatot a helyszínen megejtse.

— **Tiszamenti dalok.** Ezen a cimen P o z s á r Antal két igen csinos és hangulatos dalt szerzett zenében és szövegben, zongorára és énekhangra írva. A két szép dal egy füzetben jelent meg, ára a füzetnek 1 kor. 50 fillér és kapható S t a r k Nándor szentesi könyvkereskedésében. A zenemű Bárd Ferenc és testvére fővárosi zene-műkereskedők kiadásában jelent meg.

— **Különös betűrő.** A f. hó 14-ről 15-re virradó éjszakan rázörgették az ablakot a II. tized 33. szám alatt lakó K. N a g y Jánosnéra. Aki bezörgött, úgy kérdézt be, mintha fia volna az asszonynak, tehát be is bocsáttatott. De azért annak azonban, hogy a bezörgető nem volt az, akinek magát mondta, hanem urasan öltözött ember, — ott töltötte az éjszakát K. N a g y Jánosné hajlékában. Másnap, f. hó 16-ra virradóan éjjel ugyanaz az ismeretlen aztán elfelejtette K. N a g y Jánosné lakása ajtaját, betört a lakásba és miután ismét úgy cselekedett, mint az előző éjszakan, mintha ott akarna hálni, — miután továbbá bort ivott és a lakásban egyetmást felforgatott volna, szépen eltavozott, magára hagyva a 77 éves öreg-asszonyt, akinek holmijából vagy pénzéből egy krajcarnyit el nem vitt.

— **Bertók Péter** díjjal kitüntetett cigányprimás és apja, aki hírneves tarogatók, a teljes zenekarával tegnap előtt óta estéinkint a központi szálloda kávéház helyiségében hangversenyez. A kitűnő zenekart szívesen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Nagyon nehéz

de nem teljesen lehetetlen olyan szert találni, mely gyermekek részére ápp oly megbízható s eredményes hatású, mint a gyógy-cukamajólajból alphosphoravas méz és nátron hozzáadásával készülő Scott-féle Emulsió; mert a Scott-féle Emulsió a fiatal szervezetbe új erőt vezet s átsegíti a fejlődéssel kapcsolatos nehézségeken. A Scott-féle Emulsió egrttal jó ízű, könnyen emészthető és oly tiszta szer, hogy a legcsekélyebb zavarokat sem okozza és állandóan csak a legjobb sikkrel használható. A Scott-féle Emulsió sokkal jobb, mint a közönséges csukamájolaj. VI. 1-4.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a hátán nagy csukahalat vivó halász* védjegy.

SCOTT-féle EMULSIÓ

minden gyógyszerárban kapható. Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 fillér.

Felolősszerkesztő: B Á N F A L V I L A J O S.
Kiadótulajdonos „Szentés és Vidéke” könyvnyomda

Dömsödi Istvánnó,
Marsóczy Mária
38. kishold dónáti tanyaaföldje
(Balogh Ferenc-féle föld) örök áron
e l a d ó.

Alku köthető a helyszínen Dónát, 12. szám alatt. 2—1.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
X Telek eladás. X
X Egy — félig szállóval beül- X
X tetett, körülkerített porta X
X a kíséreljon eladó. — Cim: X
X a kiadóhivatalban. X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Alkalmazást nyer

előkelő, jól bevezetett, az összes ágakat művelő biztosító részvénytársaságnál a megyében és az itteni piacon otthonos, az üzletszerzésben jártas, jó megjelenésű 30 évnél nem idősebb nőten

FIATAL HIVATALNOK,
valamint kereskedelmi képzettségű
GYAKORNOK.

Az állások később nyugdíjjal és esetleg a központba való áthelyezéssel járnak.

Írásbeli ajánlatok, körülményes adatokkal „Szép jövő” jelige alatt

ECKSTEIN BERNÁT

hirdetési irodájába,
BUDAPEST, V., Mörleg-útca 12. szám alá
küldendők. 2—1